Coimisiún na Scrúduithe Stáit

S74T

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2006

OIDEACHAS REILIGIÚNACH – ARDLEIBHÉAL

Líon Iomlán Marcanna: 400

DÉARDAOIN, 15 MEITHEAMH – TRÁTHNÓNA, 2.00 go 4.00

Treoracha Ginearálta d'Iarrthóirí

1. Scríobh do SCRÚDUIMHIR sa bhosca seo:

2. SCRÍOBH NA FREAGRAÍ UILE SA FHREAGARLEABHAR SEO.

3. NÍ MÓR DUIT TABHAIRT FAOI NA 5 ROINN AR AN bPÁIPÉAR SEO.

Don Fheitheoir amháin

Stampa an Ionaid

Don Scrúdaitheoir amháin

Ceist	Marc
ROINN 1	
ROINN 2	
ROINN 3	
ROINN 4 Ceist 1	
ROINN 4 Ceist 2	
ROINN 4 Ceist 3	
ROINN 4 Ceist 4	
ROINN 4 Ceist 5	
ROINN 4 Ceist 6	
ROINN 5	
Marc ar an bPáipéar	
Bónas ar fhreagairt trí Ghaeilge	
Iomlán	
Marc ar an Dialann	
Olliomlán	
Grád	

1. Móriomlán na n-iomlán bun leathanaigh	
2. Comhiomlán na gceisteanna uile a dícheadaíodh	
3. Marc iomlán bronnta (1 lúide 2)	
Nóta: Bíodh an marc i sraith 3 thuas cothrom leis an marc sa bhosca "Marc ar an Pháipéar" thall.	

ROINN 1

(50 marc)

Ba chóir duit tuairim is 15 nóiméad a chaitheamh ag freagairt na gceisteanna sa roinn seo.

NÍ MÓR DUIT **DEICH** gCINN DEN FICHE CEIST SEO A LEANAS A FHREAGAIRT.

SNA CEISTEANNA INA nIARRTAR ORT TIC ✓ A CHUR SA BHOSCA CUÍ, NÁ CUIR TIC ACH I mBOSCA **AMHÁIN.**

(Tá 5 mharc ar gach ceist)

1. Parabal amháin ó na soiscéil a d'inis Íosa ná – (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

Dainéil i bPluais na Leon ☐ An Tor Dóite ☐ An Samárach Fónta ☐ Athbheochan Iníon Iárais ☐

2. Is teideal é Modhnóir a luaitear le ceannaire san Eaglais Phreispitéireach. (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

Fíor ☐ Bréagach ☐

3. Léigh liosta na siombailí reiligiúnacha agus liosta na reiligiún domhanda anseo thíos. Meaitseáladh siombail reiligiúnach amháin leis an reiligiún a mbaineann sí leis mar shampla duit. Meaitseáil ceann **amháin** eile.

Siombailí Reiligiúnacha
Aum
Cros
Menorah
Mihrab
Roth Paidreoireachta

Reiligiúin
An Búdachas
An Chríostaíocht
An Giúdachas
An Hiondúchas
An tIoslamachas

Sampla:	Cros	An Chríostaíocht
Freagra:		

4. Sna traidisiúin reiligiúnacha ciallaíonn seicteachas ______________________________

____

5. De réir na Soiscéal, duine **amháin** ar nocht Íosa é féin dó/di tar éis a bháis agus a aiséirí ná

____

6. Is é an dearcadh atá ag liobraíoch (liberterian) ná gur chóir do gach duine a bheith saor chun déanamh de réir mar a roghnaíonn sé/sí, chomh fada agus nach gcuireann sé/sí isteach ar shaoirse chomhionann daoine eile. (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

Fíor ☐ Bréagach ☐

7. Príomhdhuine lárnach i scéal bunaithe an Ghiúdachais ná - (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

Abrahám ☐ Gandhi ☐ Gautama ☐ Íosa ☐

8. Sna traidisiúin reiligiúnacha ciallaíonn ministreacht ______________________________

____

9. In Éirinn, is áit thábhachtach reiligiúnach í Cluain Mhic Nóis. Ainmnigh áit thábhachtach reiligiúnach eile in Éirinn____

10. Sna traidisiúin reiligiúnacha, is é an rud a ghlaotar ar easaontas nó scoilt mhór idir dhaoine den chreideamh céanna ná ______________________

11. Is cuid thábhachtach de chód morálta an Ioslamachais é Zakat. (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

Fíor ☐ Bréagach ☐

12. Léigh liosta na gceiliúrthaí reiligiúnacha agus liosta na reiligiún domhanda anseo thíos. Meaitseáladh ceiliúradh amháin leis an reiligiún a mbaineann sé leis mar shampla duit. Meaitseáil ceann **amháin** eile.

Ceiliúrthaí Reiligiúnacha
Diwali An Cháisc Eid-al-fitr Rosh Hashanah Wesak

Reiligiúin
An Búdachas An Chríostaíocht An Giúdachas An Hiondúchas An tIoslamachas

Sampla:	An Cháisc	An Chríostaíocht
Freagra:		

13. Is ionann Aindiachas agus ______________________

14. Is paidir aithrí í an phaidir a chuireann brón faoi pheaca in iúl. (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

Fíor ☐ Bréagach ☐

15. Is é an dearcadh atá ag lucht an Iolrachais ná ______________________

____

16. Le linn Íosa, bhí Iarúsailéim i gCúige ______________________

17. Cé acu ceann de na reiligiúin dhomhanda seo a leanas atá ina shampla den ildiachas?

(Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

An Chríostaíocht ☐ An Giúdachas ☐ An Hiondúchas ☐ An tIoslamachas ☐

18. Ciallaíonn iompar morálta ______________________

____

19. Sacraimint is ea ______________________

____

20. Is tosca amháin a théann i bhfeidhm ar chleachtadh reiligiúnach é ______________________

____

ROINN 2

(30 marc)

BA CHÓIR DUIT THART AR 15 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SA ROINN SEO.

ROGHNAIGH **TRÍ** CINN DE NA GRIANGHRAIF SEO A LEANAS AGUS FREAGAIR NA CEISTEANNA ATÁ LE GACH CEANN DÍOBH.

(Tá 10 marc ar gach ceist)

Ceist 1. Seo grianghraf de thionól éacúiméineach.

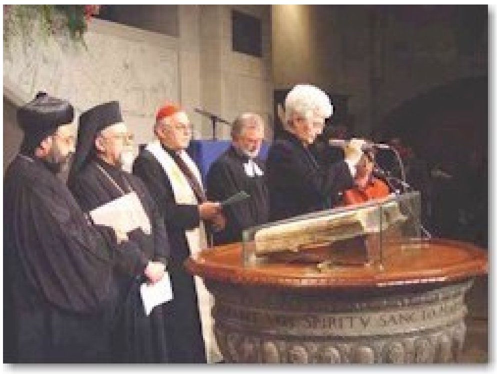

Focolare

A. Roghnaigh rud **amháin** ón ngrianghraf seo a thaispeánann go bhfuil na daoine cruinnithe le chéile do sheirbhís éacúiméineach.

____

____

(2 mharc)

B. Cad is éacúiméineachas ann?

____

____

____

(4 mharc)

C. Tabhair **dhá** shampla eile den éacúiméineachas ag obair.

i. ______________________________

____

ii. ______________________________

____

(4 mharc)

Ceist 2. Tá an líníocht seo bunaithe ar mhíorúilt Íosa ag ardú Lazaras ó na mairbh.

Octopus Books Limited

A. Roghnaigh rud **amháin** ón líníocht seo a thaispeánann conas a chuaigh gníomhartha Íosa i bhfeidhm ar dhaoine áirithe.

____

____

____

____

(2 mharc)

B. Ainmnigh míorúilt **amháin** eile a rinne Íosa.

____

____

(4 mharc)

C. Luaigh **dhá** thréith de ríocht Dé atá le feiceáil i míorúilt amháin a rinne Íosa.

i. ______________________________

____

ii. ______________________________

____

(4 mharc)

Ceist 3. Taispeánann an líníocht seo cód morálta.

In oiriúint ó Softkey Multimedia Inc.

A. Mínigh cén fáth ar sampla é seo de chód morálta.

(4 mharc)

B. Ainmnigh cód morálta reiligiúnach **amháin.**

(2 mharc)

C. Tabhair **dhá** chúis a mbíonn cód morálta tábhachtach i bpobal creidimh.

i.

ii.

(4 mharc)

Ceist 4. Seo grianghraf de dhuine óg ag glacadh páirte i searmanas an tSnáithe Dhiaga.

www.swaminarayan.org

A. Roghnaigh rud **amháin** ón ngrianghraf seo a thaispeánann gur creideamh reiligiúnach atá á cheiliúradh sa searmanas.

(3 mharc)

B. Ainmnigh searmanas **amháin** eile a cheiliúrann céim i bhforbairt creidimh reiligiúnaigh.

(3 mharc)

C. Slí amháin chun creideamh reiligiúnach a chur in iúl ná páirt a ghlacadh i searmanas reiligiúnach. Ainmnigh **dhá** shlí eile chun creideamh reiligiúnach a chur in iúl.

i.

ii.

(4 mharc)

ROINN 3

(50 marc)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 15 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SA ROINN SEO.

LÉIGH AN SLIOCHT SEO A LEANAS AS LITIR AGUS FREAGAIR NA CEISTEANNA GO LÉIR THÍOS.

"….Anois díreach a tháinig mé ar ais ó sheirbhís na gCarúl Nollag. Cé go raibh sé fuar, bhí gach aon duine ann, geall leis. Nuair a sheasamar go léir chun 'Duan Nollag' a chanadh, smaoinigh mé ortsa; tá a fhios agam gurb é sin an carúl Nollag is fearr leat.

Mhaisigh na leanaí ón scoil áitiúil crann Nollag le siombailí speisialta. Sheas gach siombail do dhuine ón mBíobla a bhí ag féachaint ar aghaidh do theacht an Mheisias. D'fhéach na tuismitheoirí go léir an-mhórálach agus iad ag faire ar a gcuid leanaí ag cur réalta, cláirseacha, etc. ar ghéaga na gcrann. Léigh beirt déagóirí tráchtaireacht faoi gach duine a bhí léirithe ar an gcrann speisialta seo a nglaonn siad crann Iesse air.

Léigh an tOirmh. Ó Fearghaíl roinnt dánta agus paidreacha nua-aimseartha chomh maith le léachtaí ón mBíobla. Bhí ionadaíocht ag gach duine ón bpobal sa mhórshiúl chun dealbha a chur sa mhainséar. Bhí dealbha Mhuire agus Iósaf á n-iompar ag lánúin nuaphósta atá díreach tar éis teacht chun cónaithe anseo; cheap mé go raibh sé go deas iad a bheith san áireamh sa tslí sin. Fiú, scríobh baill bhanna áitiúil a gcarúl féin don ócáid. D'fhéadfá a fheiceáil gur shíl gach aon duine a lán de.

Lasamar coinnle do chairde agus do bhaill chlainne nach raibh ann. Las mé coinneal duitse, na mílte fada i gcéin. Níor ghá dom aon rud a rá; an choinneal a lasadh agus féachaint ar a lasair, ba leor é sin chun go mbeadh a fhios agam go mbeadh Nollaig mhaith agatsa freisin.

Nuair a chroith mé lámh le daoine mar chomhartha na síochána, d'iarr a lán díobh orm a ndea-ghuí a sheoladh chugat agus Nollaig shona a ghuí ort. I rith chomhartha na síochána, d'iompair an grúpa óige áitiúil suas boscaí bréagán agus bia a bhí bailithe acu do dhaoine i ngátar.

Tá súil agam gur thaitin an bronntanas leat a chuir mé chugat. Chuir mé isteach freisin píosa beag tuí ón mainséar. Táim cinnte go raibh tú ag déanamh iontais faoi cad a bhí ann. Cheap mé go gcuirfeadh sé i gcuimhne go maith duit, iad siúd go léir a bhfuil aithne agat orthu agus a bhfuil grá acu duit, agus atá ag cuimhneamh ort agus an Nollaig á ceiliúradh acu..."

1. Cén fhianaise atá sa litir seo a thugann le tuiscint gur am tábhachtach reiligiúnach í an Nollaig?

(12 mharc)

2. a. Cén fhianaise atá sa litir seo gur sampla den phaidreoireacht chomhchoiteann a bhí i seirbhís na gcarúl?

(10 marc)

b. Tabhair sampla **amháin** de shiombail a úsáideadh le linn na seirbhíse carúl seo agus mínigh an bhrí atá leis.

(10 marc)

3. Tabhair **dhá** chúis go ndéanann daoine adhradh.

i.

ii.

(6 mharc)

4. Conas a thaispeánann an litir seo an bhrí atá le ceann **amháin** díobh seo a leanas?

- Creideamh reiligiúnach
- Iontas

(12 mharc)

ROINN 4

(200 marc)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 55 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SA ROINN SEO.

FREAGAIR **CEITHRE** CINN DE NA SÉ CHEIST SEO A LEANAS.

(Tá 50 marc ar gach ceist)

Ceist 1. POBAIL CHREIDIMH

A. a. Ainmnigh eaglais **nó** eagraíocht reiligiúnach **nó** ord crábhaidh **amháin** in Éirinn an lae inniu, agus tabhair breac-chuntas ar **dhá** shlí ina mbíonn tionchar ag a chuid creideamh ar shlí mhaireachtála a chuid ball.

An eaglais / An eagraíocht reiligiúnach / An t-ord crábhaidh ______________________________

i. ______________________________

ii. ______________________________

(24 marc)

B. a. Tabhair breac-chuntas ar dhúshlán **amháin** a dtugann eaglais **nó** eagraíocht reiligiúnach **nó** ord crábhaidh aghaidh air in Éirinn inniu.

____

(10 marc)

b. Scríobh breac-chuntas achomair ar conas a d'fhéadfadh creidimh na heaglaise **nó** na heagraíochta reiligiúnaí **nó** an oird chrábhaidh ainmnithe agat thuas cabhrú lena gcuid ball freagairt don dúshlán seo.

(16 mharc)

Ceist 2. AN PHALAISTÍN LE LINN ÍOSA

A. a. Sna spásanna atá marcáilte ar léarscáil na Palaistíne thíos scríobh -

- Ainm na cathrach léirithe ag a)
- Ainmneacha na bhfarraigí léirithe ag b) agus c).

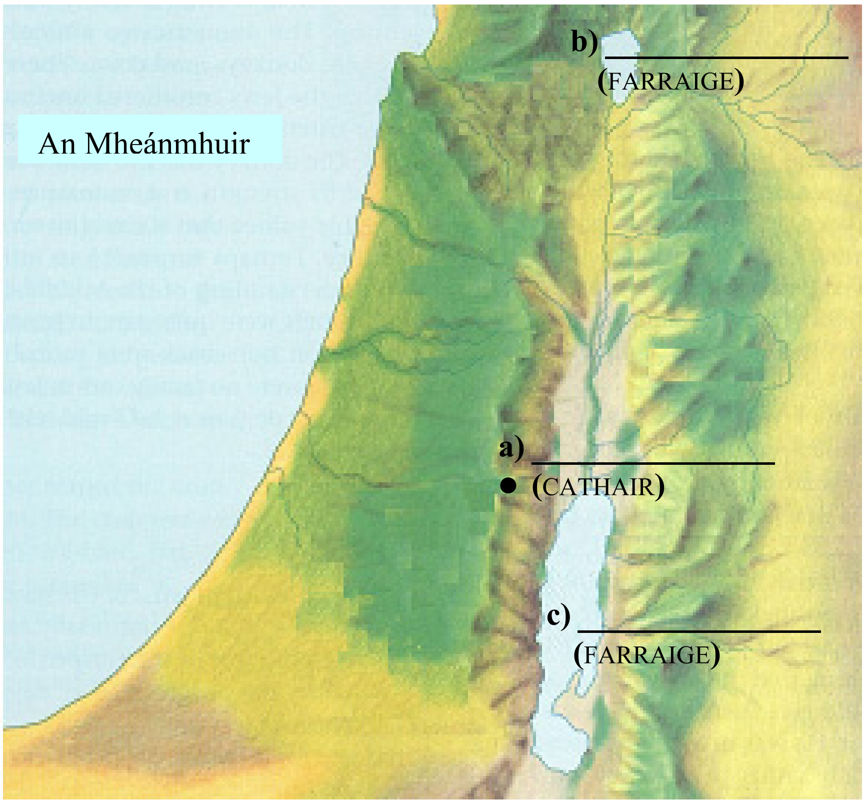

(6 mharc)

b. Ainmnigh eachtra thábhachtach **amháin** i saol Íosa a tharla i gceann **amháin** de na háiteanna atá ainmnithe agat thuas.

Ainm na háite ______________________ Ainm na heachtra_________________________

(10 marc)

c. Scríobh breac-chuntas achomair ar an rud a tharla san eachtra atá ainmnithe agat thuas.

(10 marc)

B. a. Cad leis a raibh an pobal Giúdach ag súil ón Meisias le linn Íosa?

(10 marc)

b. Scríobh breac-chuntas ar shlí **amháin** ar chomhlíon Íosa an rud a rabhthas ag súil leis ón Meisias lena linn.

(7 marc)

c. Scríobh breac-chuntas ar shlí **amháin** nár chomhlíon Íosa an rud a rabhthas ag súil leis ón Meisias lena linn.

(7 marc)

Ceist 3. SCÉALTA CREIDIMH

A. a. Cuir tic ✓ le ceann **amháin** de na reiligiúin dhomhanda seo a leanas a ndearna tú staidéar air agus ainmnigh an téacs naofa is mó a luaitear leis:

An Búdachas ☐ An Giúdachas ☐ An Hiondúchas ☐ An tIoslamachas ☐

Ainm an téacs naofa ____ (5 mharc)

b. Mínigh go hachomair an fáth ar cáipéis chreidimh é an téacs naofa seo.

(10 marc)

B. a. Scríobh breac-chuntas ar dheasghnáth reiligiúnach **amháin** ina ndéantar an téacs naofa, atá ainmnithe agat thuas, a úsáid.

(10 marc)

b. Déan cur síos ar **dhá** shlí ina dtéann an téacs naofa sin i bhfeidhm ar shlí mhaireachtála leanúnaí den reiligiún domhanda sin.

i.

ii.

(10 marc)

C. ◆ An Búdachas ◆ An Giúdachas ◆ An Hiondúchas ◆ An tIoslamachas

Déan cur síos achomair ar thréimhse forbartha i gceann **amháin** de na reiligiúin dhomhanda thuas.

(15 mharc)

CEIST 4. CUARDACH BRÍ

A. Mínigh go hachomair conas is féidir le creideamh reiligiúnach fás as na ceisteanna a chuireann duine agus é/í ag cuardach brí sa saol.

(16 mharc)

B. Sainaithin **dhá** thoisc eile a théann i bhfeidhm ar chreideamh pearsanta duine.

i.

ii.

(16 mharc)

C. Cuireann daoine an cuardach brí in iúl i mórán slite.

Tabhair **dhá** shampla den tslí ina gcuireann daoine an cuardach brí in iúl i ndomhan an lae inniu agus tabhair cuntas gearr ar gach sampla faoi seach.

i.

ii.

(18 marc)

CEIST 5. PAIDREOIREACHT

A.

"Nuair a bhím buartha, deirim paidir………Mothaím ciontach agus mé ag paidreoireacht mar bím ag lorg rud éigin i gcónaí…"

"Domsa bíonn páirt mhór ag an tost (ciúnas) sa phaidreoireacht, mar má éisteann tú dian go leor, cloisfidh tú Dia ag labhairt ar ais leat."

Foinse: Veritas (in oiriúint)

Cén fáth a bhfuil an phaidreoireacht tábhachtach i saol duine a bhfuil creideamh reiligiúnach aige/aici?

(15 mharc)

B. An Búdachas ☐ An Chríostaíocht ☐ An Giúdachas ☐ An Hiondúchas ☐ An tIoslamachas ☐

Cuir tic ✓ le ceann **amháin** de na reiligiúin dhomhanda thuas, a bhfuil staidéar déanta agat air, agus ainmnigh an áit adhartha a mbailíonn baill an reiligiúin dhomhanda seo go rialta inti chun paidreoireachta.

a. Ainm an áit adhartha ____________________

(5 mharc)

b. Déan cur síos ar an áit adhartha atá ainmnithe agat thuas.

(15 mharc)

c. Déan cur síos ar conas a fhéadann an áit adhartha atá roghnaithe agat thuas cabhrú le daoine paidreoireacht a dhéanamh.

(15 mharc)

CEIST 6. AN MHORÁLTACHT

A. Cad is aibíocht mhorálta ann?

(14 mharc)

B. Is féidir go mbeadh tionchar ag teaghlach duine, ag a chairde, ag a reiligiún, etc. ar thuairim duine faoi cad is ceart agus cad is éigeart ann.
Scríobh breac-chuntas ar conas is féidir le **dhá** cheann ar bith dá leithéid **sin** thuas tionchar a imirt ar thuairim duine faoin gceart agus faoin éigeart.

i.

ii.

(16 mharc)

C. Agus é ag teacht ar chinneadh, conas a dhéileálfadh duine, atá aibí go morálta, leis na tionchair éagsúla ar a t(h)uairim, faoin gceart agus faoin éigeart.

(20 marc)

ROINN 5

(70 marc)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 20 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH LEIS AN ROINN SEO.

FREAGAIR CEANN **AMHÁIN** DE NA SÉ CHEIST SEO A LEANAS.

(Tá 70 marc ar gach ceist)

Ceist 1.

a. Scríobh breac-chuntas ar shampla **amháin** de chomhchaint idirchreidmheach a bhfuil staidéar déanta agat uirthi.

b. Pléigh na cúiseanna a bhíonn ag daoine le páirt a ghlacadh i gcomhchaint idirchreidmheach.

Ceist 2.

- Mac Dé
- Mac an Duine

Scríobh breac-chuntas ar cad a thaispeánann ceann **amháin** de na teidil thuas faoi thuiscint na gCríostaithe luatha ar Íosa.

Ceist 3.

- An Búdachas
- An Giúdachas
- An Hiondúchas
- An tIoslamachas

Pléigh conas atá stíl na ceannaireachta i gceann **amháin** de na reiligiúin dhomhanda thuas faoi thionchar ag an dearcadh beatha, a raibh a bhunaitheoir / leanúnaithe tosaigh dílis dó.

Ceist 4.

Ag an reiligiún agus ag an eolaíocht araon, tá pointí cosúlachta agus pointí difríochta ina dtuiscint ar an gcruthaíocht.

Scríobh breac-chuntas ar chosúlacht **amháin** díobh seo agus ar dhifríocht **amháin** díobh seo.

Ceist 5.

Léiríonn an phaidreoireacht agus an t-adhradh comhchoiteann cad ann a gcreideann pobal agus cad air a leagann siad luach.

Pléigh an ráiteas sin maidir le pobal creidimh **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat air.

Ceist 6.

Scríobh breac-chuntas ar conas a bhí cuardach na fhirinne *nó* cuardach na síochána ina fhórsa tiomána i saol duine creidimh a luaitear le reiligiún domhanda a bhfuil staidéar déanta agat air.

DÉAN DEIMHIN DE, LE DO THOIL, GO DTUGANN TÚ UIMHIR NA CEISTE ATÁ Á FREAGAIRT AGAT SA SPÁS THÍOS.

Roinn 5. Ceist ___

(70 marc)

LEATHANACH

BÁN